

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12712,Czekisci-Organy-bezpieczenstwa-w-europejskich-krajach-bloku-sowieckiego-1944-1989.html>
19.04.2024, 04:21

Czekiści. Organy bezpieczeństwa w europejskich krajach bloku sowieckiego 1944-1989

Czekiści. Organy bezpieczeństwa w europejskich krajach bloku sowieckiego 1944-1989, pod red. Krzysztofa Persaka i Łukasza Kamińskiego, Warszawa 2010, 634 s.

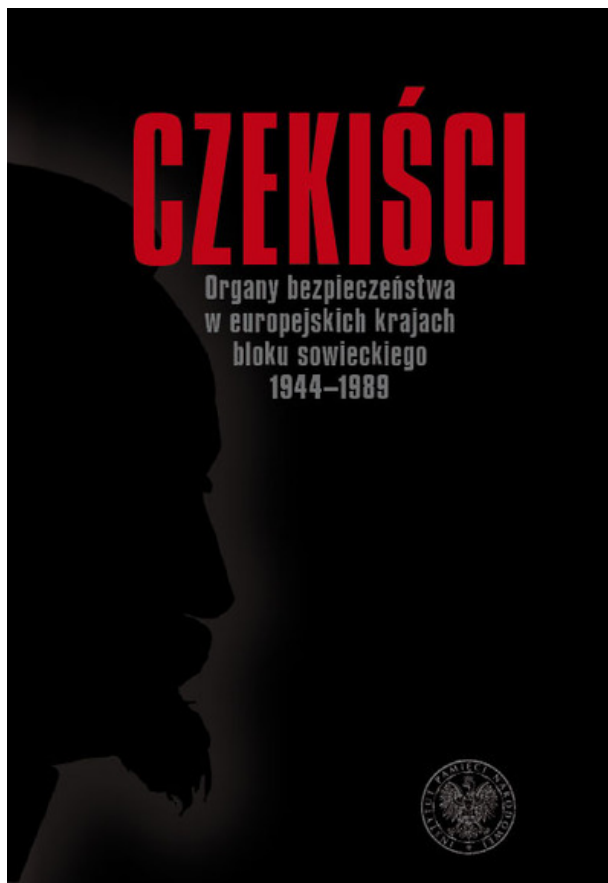
„Czekiści” to pierwsze w światowej historiografii kompendium podstawowych informacji o działalności komunistycznych organów bezpieczeństwa w Europie Środkowej i Wschodniej. Międzynarodowy zespół historyków przedstawia w nim syntetyczne raporty opisujące genezę, organizację, metody i kierunki działania aparatu bezpieczeństwa w poszczególnych krajach bloku wschodniego. W każdym z tych krajów „bezpieka” powstawała według moskiewskiego wzorca i przy udziale sowieckich doradców. Praktyka działania, metody i mentalność sowieckiej policji politycznej przeniesione zostały do organów bezpieczeństwa państw tworzących „imperium zewnętrzne”. Ich funkcjonariusze, uznając tę spuściznę za część swojej tradycji, często z dumą określali się mianem „czekistów”, a za patrona uważali założyciela bolszewickiej Czeki Feliksa Dzierżyńskiego.

SPIS TREŚCI

Wstęp do wydania polskiego

Wstęp do wydania angielskiego

Nicolas Werth



Związek Sowiecki 1917-1945

- Początki sowieckich organów bezpieczeństwa 1917-1921
- Od Czeka do GPU - zmiana i ciągłość 1921-1922
- OGPU w działaniu 1923-1934
- NKWD - narzędzie masowych zbrodni stalinowskich w drugiej połowie lat trzydziestych
- NKWD i NKGB w czasie Wielkiej Wojny Narodowej 1941-1945

Andreas Hilger

Związek Sowiecki 1945-1991

- Organizacja i struktura organów bezpieczeństwa
 - Faza późnego stalinizmu 1945-1953
 - KGB 1954-1991
- Kadry organów bezpieczeństwa
- Metody pracy operacyjnej organów bezpieczeństwa
- Sieć agenturalna
- Główne kierunki działania organów bezpieczeństwa
 - Lata 1945-1953: Odbudowa i zimna wojna
 - Lata 1953-1964: Destalinizacja i globalizacja
 - Lata 1964-1985: Stagnacja i kryzys
 - Lata 1985-1991: Reforma i upadek
- Ofiary
 - Lata 1945-1953
 - Lata 1953-1991
- Dostęp do archiwów
- Bibliografia selektywna
- Noty biograficzne

Aigi Rahi-Tamm, Ritvars Jansons, Peeter Kaasik **Estonia i Łotwa**

- Organizacja i struktura organów bezpieczeństwa
 - Początki
 - Lata 1941-1953

- Lata 1953–1960
- Lata 1960–1991
- Miejsce organów bezpieczeństwa w systemie władzy
- Sieć agenturalna
- Główne kierunki działania organów bezpieczeństwa
 - Aresztowania i deportacje w latach 1940–1941
 - Zwalczanie ruchu oporu w okresie powojennym
 - Działania operacyjne wobec uchodźców z krajów bałtyckich
 - Kościół
 - Walka z „dywersją ideologiczną”
- Dostęp do archiwów
- Bibliografia selektywna

Jordan Baew, Kostadin Grozew

Bułgaria

- Organizacja, struktura i kadry organów bezpieczeństwa
- Sieć agenturalna i metody działania organów bezpieczeństwa
- Główne kierunki działania organów bezpieczeństwa
 - Zwalczanie „wroga wewnętrznego”
 - Operacje wywiadu i kontrwywiadu
- Ofiary
- Dostęp do archiwów
- Bibliografia selektywna
- Noty biograficzne

Petr Blažek, Pavel Žáček

Czechosłowacja

- Organizacja i struktura organów bezpieczeństwa
- Kadry organów bezpieczeństwa
- Osoby inwigilowane i metody pracy operacyjnej organów bezpieczeństwa
- Sieć agenturalna organów bezpieczeństwa
- Ofiary
- Zarys stanu badań

- Dostęp do archiwów
- Noty biograficzne

Jens Gieseke

Niemiecka Republika Demokratyczna

- Organizacja i struktura organów bezpieczeństwa
 - Budowa struktur
 - Podstawy prawne działania
 - Rozwój organizacyjny
 - Budżet
- Kadry organów bezpieczeństwa
 - Liczebność
 - Pochodzenie społeczne i polityczne
- Metody pracy operacyjnej organów bezpieczeństwa
- Główne kierunki działania organów bezpieczeństwa
 - Stalinizm 1950–1956
 - Destalinizacja i odzyskiwanie utraconych pozycji 1956–1971
 - Epoka Honeckera 1971–1989
- Tajni współpracownicy
 - Sieć agenturalna i jej rozwój
 - Kategorie tajnych współpracowników
 - Sieć agenturalna wywiadu zagranicznego
 - Metody werbunku i wynagrodzenie
- Ofiary
 - Prześladowania i aresztowania
 - Morderstwa i zabójstwa
- Dostęp do archiwów
- Bibliografia selektywna
- Noty biograficzne

Antoni Dudek, Andrzej Paczkowski

Polska

- Organizacja i struktura organów bezpieczeństwa

- Aparat bezpieczeństwa a partia komunistyczna i organy państwa
- Kadry organów bezpieczeństwa
- Technika operacyjna i śledztwa
- Sieć agenturalna
- Główne kierunki działania organów bezpieczeństwa
 - Walka z podziemiem niepodległościowym
 - Czystki w armii
 - Walka ze „szpiegostwem” i „sabotażem”
 - Rozbicie Polskiego Stronnictwa Ludowego i walka z niezależnym ruchem ludowym
 - Zwalczanie Kościoła katolickiego
 - Walka z przejawami oporu społecznego i środowiskami opozycji demokratycznej
- Skala represji i liczba ofiar
- Zarys stanu badań
- Noty biograficzne

Dennis Deletant

Rumunia

- Organizacja i struktura Securitate
- Kadry Securitate
- Metody pracy operacyjnej Securitate
- Działania Securitate
 - Kontrwywiad
 - Securitate a terroryzm międzynarodowy
 - Ucieczka Iona Pacepy
 - Rozwój Securitate
 - Ceaușescu – kult jednostki
 - Uciszenie krytyków reżimu mieszkających za granicą
- Sieć agenturalna
- Ofiary
- Dostęp do archiwów
- Bibliografia selektywna

- Noty biograficzne

Krisztián Ungváry, Gábor Tabajdi

Węgry

- Organizacja i struktura organów bezpieczeństwa
 - Okoliczności utworzenia policji politycznej
 - Przekształcenia organizacyjne
 - Ramy prawne działalności policji politycznej
 - Budżet
 - Organy bezpieczeństwa a aparat państwowy i partyjny
- Kadry organów bezpieczeństwa
 - Stan liczebny
 - Pochodzenie społeczne i poziom wykształcenia
- Metody pracy operacyjnej organów bezpieczeństwa
 - Wyposażenie techniczne
 - Kontrola korespondencji
 - Zasady pracy operacyjnej
- Główne kierunki działania organów bezpieczeństwa
 - Zwalczanie opozycji i oporu społecznego
 - Działania przeciwko Kościołom i związkom wyznaniowym
 - Działalność na terytorium państw obcych
 - Działalność kontrwywiadowcza
- Sieć agenturalna
 - Kategorie agentury
 - Rozmiary sieci agenturalnej
 - Rekrutacja, sposób wynagradzania i kontrola pracy agentury
- Ofiary
- Dostęp do archiwów
- Bibliografia selektywna
- Noty biograficzne

Noty o autorach

Wykaz skrótów

Wykaz diagramów

Wykaz tabel

Indeks osób

Gdzie kupić publikacje: